

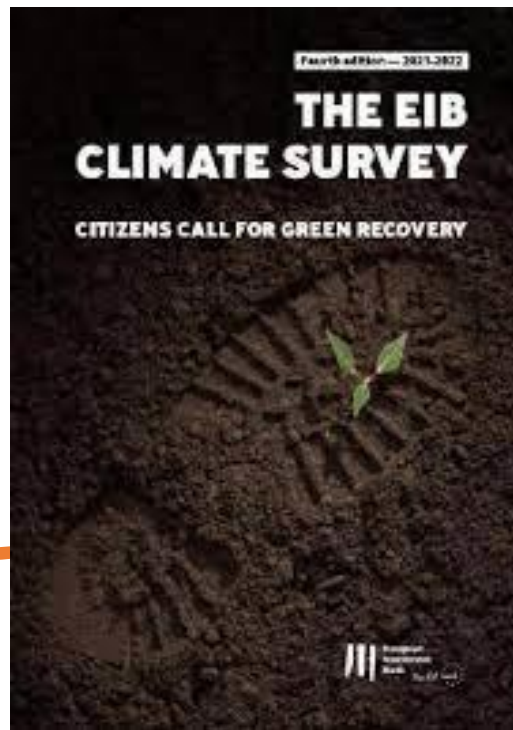
Kliimamuutuste kultuurimärgid

Riin Magnus

TÜ semiootika osakond

Riin.Magnus@ut.ee

Eesti inimese kliimamuutustes: uuringud ja arengukavad

KESKKONNAMINISTEERIUM

Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030

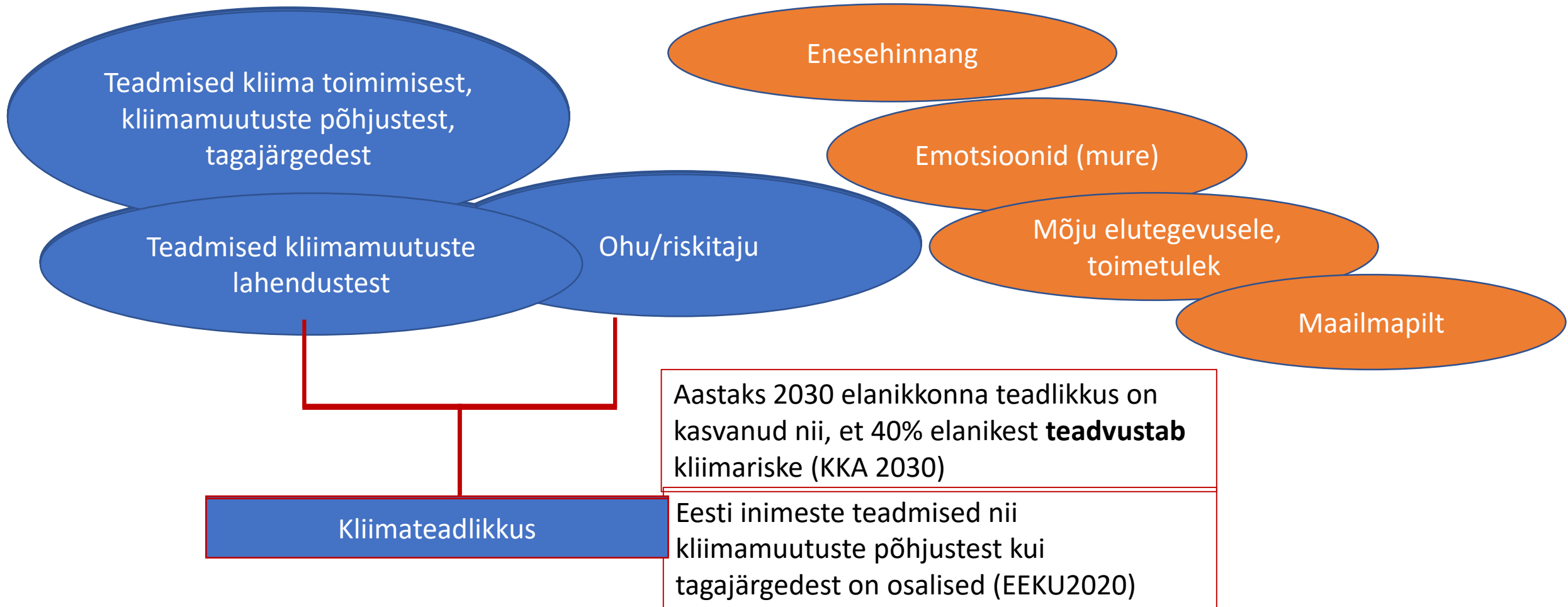
August 2020

Eesti elanike keskkonnateadlikkuse uuring

Uuringu tellija: Keskkonnaministeerium

Mis on inimene kliimamuutustes?

Eesti inimesed ja kliimamuutused

Ohutaju

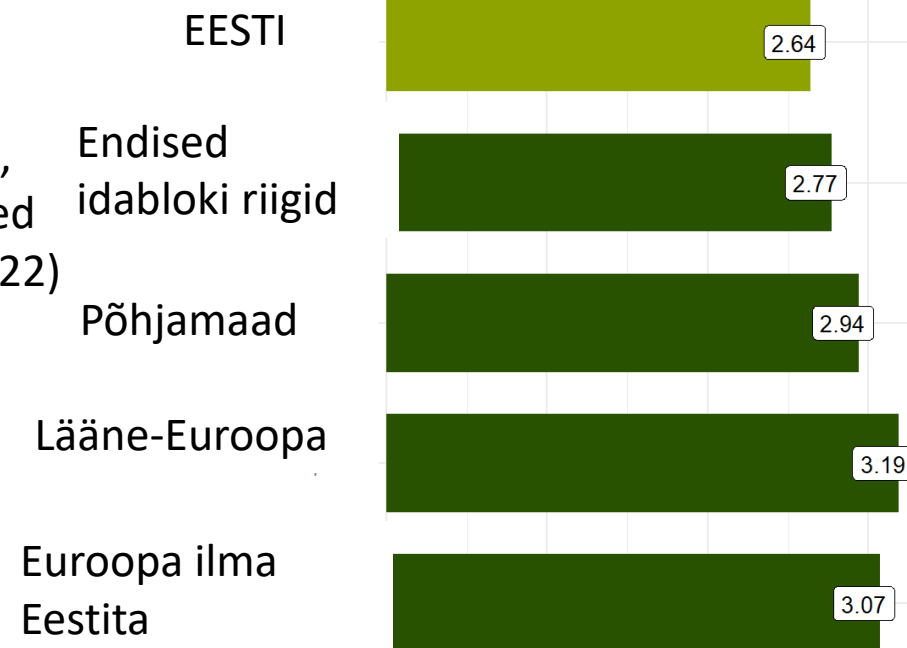
*kliimamuutused tõsisem probleem maailmale kui Eestile (88 vs 56%) (EEKU 2020)
*ekstreemsetest ilmastikunähtudest tajutakse kõige suuremat ohtu tugevatest tormidest (48%) (EEKU 2020)

Enesehinnang

* 67% veendunud, et teevad igapäevaelus kõik, et kliimamuutuste vastu võidelda, kuid vaid 35 % usub, et ka teised kodanikud seda teevad (EIB 2022)

Emotsioonid

Kliimamurelikkuse tase Eesti ja valitud regioonide võrdluses

(EIA 2023, EIB 2022 põhjal)

Keskmine skoor skaalal 1-5

Kunstitekstide funktsioonid kultuurisemiootilises vaates

- Kunstitekst kui kultuuri enesekirjeldus
- Kunstitekst kui tunnetus- ja kommunikatsioonivahend

-Kunstiteos on alati „tinglik ja samas peab ta olema intuiitiivselt teadvustatud kindla objekti analoogina, st ta peab olema üheaegselt 'sarnane' ja 'erinev'.“

(Lotman, J 2006. Kunst modelleerivate süsteemide reas. Teesid, rmt: *Kultuurisemiootika*, 8-28, 9. Tallinn: Olion).

Kunstitekstid kliimamuutuste tunnetus- ja kommunikatsioonivahendina

- Aistingud (tajumatu muudetakse tajutavaks)
- Ühendus tunnetega (assotsiatiivse õppimise käivitamine)
- Seosed olemasolevate tähendusraamidega
- Normaalsuse nihestus—poliitilised ja sotsiaalsed tagamaad, teistsuguse võimalikkuse tajutavaks tegemine
- Kujutlusvõime ja eri ajaskaalade kokkutoomine

Tajutavaks tegemine

Olafur Eliasson Ice Watch

Selleks, et tekitada vajalik ulatuslik käitumismuutus, peame andmed muutma emotsionaalseks, muutma need füüsiliselt tajutavaks.

Olafur Eliasson

Narratiivide nihestus

*Arktika jää sulamine võib olla katastroof,
kuid tõeline katastroof on lasta teistel riikidel sellest
esimesena kasu lõigata. Arktika sulab ja meile on see kasulik!*

The Yes Men

[The Yes Men 'Your first taste of the last frontier'](#)

Kujutlusvõime ja tulevikustsenaariumid

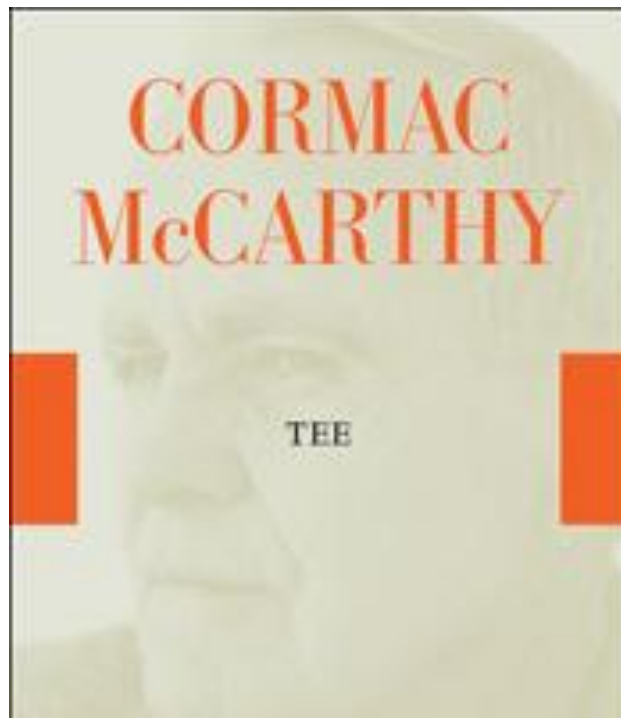
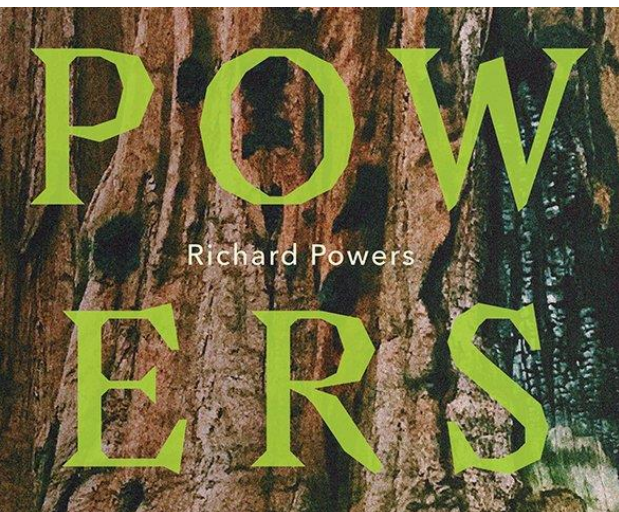
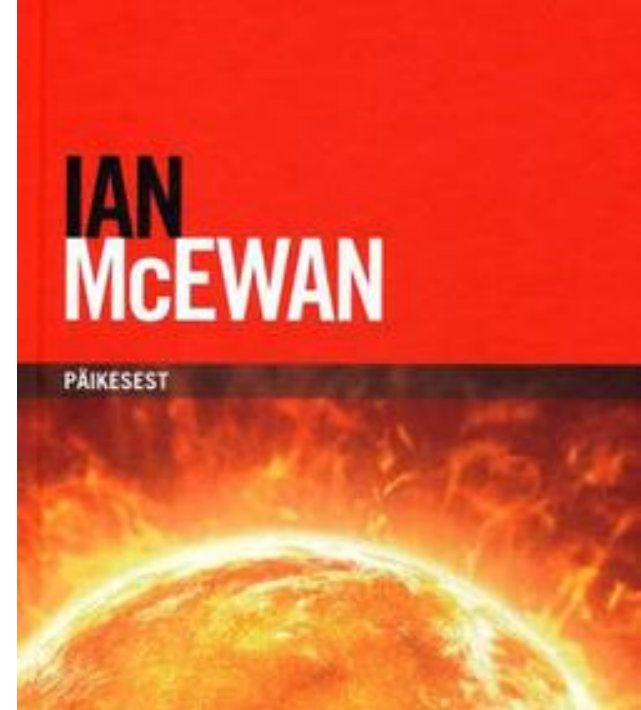
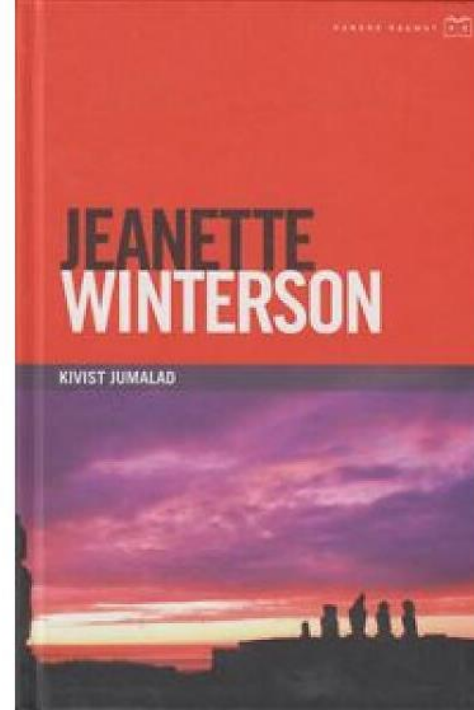
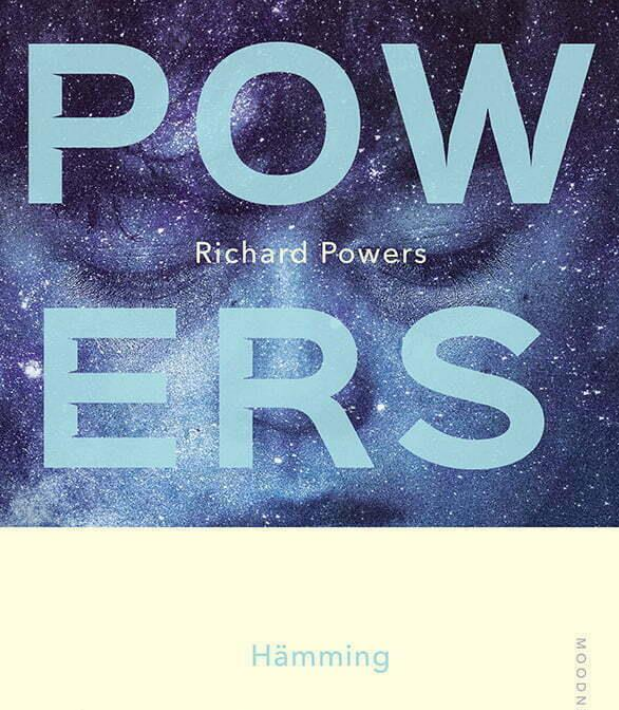
	% kliimafilmidest
Katastroof	34
Apokalüpsis	11
Düstoopia	13
Draama	14
Põnevik	11
Ulme (tulnukad, robotid, jmt)	7
Õudus	4
Laste	4
Seiklus	2

Svoboda, M. (2016). Cli-fi on the screen (s): patterns in the representations of climate change in fictional films. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 7(1), 43-64.

Kliima kriis on kultuuri ja järelkult ka kujutlusvõime kriis

Amitav Gosh rmt: *The Great Derangement: Climate Change and the Unthinkable*

Kujutlusvõime ja eri ajaskaalade kokkutoomine

Inimese tähendus 'geoloogilise' jõuna ja tühise toimijana

„Õeldakse, et puu mõistmiseks peaks inimene kasvama mitmekümne meetri kõrguseks ja elama mitu sajandit. Omal moel on Richard Powers oma romaanis lähtunud samast vaatenurgast. Kirjeldades

MOODNE: A

Kokkuvõte

- Kunstitekstide kaudu võimalik analüüsida kliimamuutuste kohta inimeste maailmapildis.
- Kunstitekstid muudavad tajumatu tajutavaks, ümbritsedes tajud looga ja nihutades normaalsustaju.
- Kliimamuutused muudavad kunsti ennast—aegruumilisi piire, eristust kultuuri ja looduse vahel, seniseid kujutluspiltide piire.